

Lekcja

Temat: Ziemie polskie przed powstaniem styczniowym

1. **Praca organiczna** – społeczeństwo polskie jako jeden organizm. Wszyscy Polacy powinni podejmować działalność gospodarczą, kulturalną i oświatową, której celem ma być dobro ogółu, harmonijny rozwój polskiego społeczeństwa i umacnianie świadomości narodowej
 - a) Okoliczności powstania koncepcji pracy organicznej:
 - Klęska powstania listopadowego i surowe represje władz zaborczych
 - Reformy społeczne i poprawa sytuacji ekonomicznej części społeczeństwa
 - b) Przedstawiciele pracy organicznej w zaborze pruskim i ich działalność (organicznicy):
 - Dezydery Chłapowski (unowocześnianie rolnictwa)
 - Karol Marcinkowski (działalność gospodarcza, kulturalna i oświatowa - Bazar)
 - Hipolit Cegielski (rozwój przemysłu)
 - c) Praca organiczna w Królestwie Polskim (zabór rosyjski)
 - Andrzej Zamoyski i klemensowszczycy
2. **Sytuacja polityczna w zaborze austriackim po Wiośnie Ludów**
 - a) 1848 r. (cesarz Franciszek Józef I) - próby germanizacji w Galicji
 - b) 1849 r. (Agenor Gołuchowski namiestnikiem Galicji) – proces polonizacji urzędów: mianowanie polskich urzędników, rozwój polskich ośrodków naukowych i kulturalnych w Krakowie i we Lwowie
3. **Sytuacja polityczna i gospodarcza w zaborze rosyjskim (odwilż posewastopolska)**
 - a) Okoliczności
 - Porażka Rosji w wojnie krymskiej i złagodzenie polityki wewnętrznej państwa (Aleksander II)
 - b) Poprawa sytuacji w Królestwie Polskim:
 - zniesienie stanu wojennego i złagodzenie restrykcji
 - rozwój przemysłu, zniesienie barier celnych z Rosją i rozwój handlu
 - utworzenie Akademii Medyko – Chirurgicznej w Warszawie
 - powstanie Towarzystwa Rolniczego (Andrzej Zamoyski)
 - c) Działalność środowisk niepodległościowych:
 - „Czerwoni” (grupa radykalna)– działalność spiskowa i szybkie przygotowanie nowego powstania zbrojnego, demokratyzacja całego społeczeństwa, uwłaszczenie chłopów (Jarosław Dąbrowski)
 - „Biali” (grupa umiarkowana, przedstawiciele ziemian, mieszczan i inteligencji) – powstanie zbrojne jedynie przy poparciu Francji i Wielkiej Brytanii, uwłaszczenie chłopów za odszkodowaniem dla ziemian (Andrzej Zamoyski, Leopold Kronenberg)
4. **Przyczyny wybuchu powstania styczniowego**
 - a) Działalność Aleksandra Wielopolskiego (Komisja Wyznań i Oświecenia Publicznego)
 - Sprzeciw wobec działalności niepodległościowej Polaków
 - Polityka ugody i lojalności wobec cara
 - Rozwiązanie Towarzystwa Rolniczego
 - b) Manifestacje i nabożeństwa patriotyczne Polaków („rewolucja moralna”)
 - Obchodzenie świąt i rocznic narodowych itp.
 - Demonstracje uliczne wyrażające sprzeciw wobec działalności Wielopolskiego i represjom carskim

- Krwawe represje carskie i wprowadzenie w Królestwie Polskim stanu wojennego (14 IX 1861)